

Zmiany w kontroli skarbowej.

Wybierz program, który wyśle JPK

Jednolity Plik Kontrolny, który przedsiębiorcy będą przekazywać organom skarbowym, musi pochodzić z ksiąg podatkowych prowadzonych w formie elektronicznej.

To oznacza nie tylko konieczność informatyzacji firmy, ale także używania oprogramowania, które spełni wymogi kontroli skarbowej. Jak wybrać odpowiednią aplikację?

■ **MAGDALENA CHOMUSZKO**
JAKUB GORALEWSKI
PRZEMYSŁAW ZAMORSKI

Artykuł 193a Ordynacji Podatkowej z dnia 10 września 2015 r. wprowadził zmianę formy prowadzenia kontroli skarbowych. Od 1 lipca 2016 r. wszelkie kontrole podatkowe, czynności sprawdzające (tzw. kontrole krzyżowe) oraz postępowania podatkowe i kontrolne są realizowane przez organy podatkowe za pomocą tzw. Jednolitego Pliku Kontrolnego (JPK).

JPK to ustrukturyzowana forma danych z ksiąg podatkowych, prowadzonych za pomocą programów komputerowych, które podatnik zobowiązany jest przekazywać organom podatkowym na żądanie oraz okresowo. JPK stanie się nową formą dowodu w czynnościach kontrolnych. Jednolity Plik Kontrolny składa się obecnie (Ministerstwo Finansów zapowiedziało, że będą dodane jeszcze dwie struktury: paragony i akcyza) z siedmiu struktur, za których pomocą podatnik będzie raportował swoje dane do US:

- JPK_KR (księgi handlowe),
- JPK_WB (wyciągi bankowe),
- JPK_MAG (magazyny),
- JPK_VAT (rejestry VAT) – struktura obowiązkowa, która ma być wysyłana okresowo,
- JPK_PKPIR (książka przychodów i rozchodów),
- JPK_EWP (ewidencja przychodów).

Cel główny tego rozwiązania to zwiększenie efektywności ściągальności podatków oraz uszczelnienie systemu podatkowego. JPK w Polsce został przygotowany na podstawie dokumentacji SAFT (*Standard Audit File for Tax*), opracowanej przez OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*). OECD od 2005 r. pracuje z urzędami podatkowymi nad modelami elektronicznej wymiany danych, z których już korzystają inne państwa. Polskie rozwiązanie zostało oparte na SAFT v. 2.0 z 2010 r., natomiast np. wdroże-

nie e-kontroli w Portugalii wykorzystano SAFT v.1.0 z roku 2005.

NOWA RZECZYWISTOŚĆ INFORMATYZACJI PRZEDSIĘBIORSTW

Elektroniczna wymiana danych przedsiębiorców z urzędami realizowana jest już od wielu lat i JPK jest kontynuacją tych działań. Warto jednak zwrócić uwagę na podstawową różnicę między dotychczasową informatyzacją kontaktów z urzędami a wprowadzaną przez Jednolity Plik Kontrolny. Pierwsze dokumenty elektroniczne przedsiębiorca wysyłał do ZUS (grudzień 2002 r.) przy wykorzystaniu bezpłatnego programu Płatnik. Następnie do elektronicznej wysyłki dokumentów dołączył PFRON, również udostępniając przedsiębiorcom bezpłatny portal. Podobnie GUS. e-Deklaracje do urzędów skarbowych także w przeważającej części są już obowiązkowo wysyłane

potrzebne dane dla urzędów mógł zawsze przygotować obok.

Przygotowanie struktur JPK diametralnie odbiega od tego modelu. Nie jest możliwe przygotowanie ich ręcznie, w oderwaniu od dokumentacji prowadzonej w firmie. Nie można wejść na jakiś darmowy portal, wybrać odpowiednią strukturę JPK i wypełnić ją ręcznie. Z definicji JPK jednoznacznie wynika, że jest to ustrukturyzowana forma danych z ksiąg podatkowych prowadzonych przy użyciu komputera. Innymi słowy, aby móc wygenerować jakąkolwiek strukturę JPK, przedsiębiorca musi prowadzić ewidencję swoich operacji gospodarczych w systemie informatycznym. Nie jest istotne, z jakiego systemu korzysta, ważne, aby ten system był wyposażony w funkcjonalność generowania struktur JPK.

Zadaniem tej funkcjonalności ma być „przetłumaczenie” różnorodnych formatów danych z dowolnego systemu biznes IT na jednolity i zgodny ze

Zinformatyzowanie firmy jest jednoznaczne z nawiązaniem wieloletniej współpracy z dostawcą oprogramowania. Zmiany prawa i rozwój technologii IT sprawiają, że korzystając z systemów wspierających zarządzanie, należy brać pod uwagę ich ciągłe aktualizowanie.

i udostępniane bezpłatnie (system e-Podatki). We wszystkich podanych przykładach przedsiębiorca mógł „na zewnątrz” swej ewidencji księgowo-biznesowej przygotowywać e-dokumenty, e-deklaracje czy inne e-raporty dla urzędów. Bez znaczenia było to, w jakiej formie prowadzi on swoją dokumentację,

schematami opublikowanymi przez Ministerstwo Finansów format. Format ten musi być zrozumiały dla systemu IT organu podatkowego, który będzie te dane przetwarzał na potrzeby e-kontroli. Dla przedsiębiorcy oznacza to bezwzględną konieczność zinformatyzowania swojej działalności gospodarczej.

CZY PRZEDSIĘBIORCA JEST PRZYGOTOWANY NA JPK?

Zagadnienie jest złożone i trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Ministerstwo Finansów w uzasadnieniu do zmian w Ordynacji Podatkowej wynikających z art. 193a podaje, że większość oprogramowania na rynku ma rozwiązania umożliwiające raportowanie w standardzie xml, jednak należy sobie zdać sprawę z tego, że nie wszyscy przedsiębiorcy posiadają systemy IT wspierające zarządzanie, które stanowią „większość oprogramowania”. Poza tym wielu przedsiębiorców może nie mieć żadnego oprogramowania. Co prawda art. 193a stwierdza, że obowiązkiem przekazywania danych do kontroli w postaci struktur JPK są objęte podmioty, które prowadzą swoje księgi podatkowe za pomocą programów komputerowych, ale kolejna ustawa (z 13 maja 2016 r.) nakazuje obowiązkowe przesyłanie struktury JPK_VAT już wszystkim podatnikom. Obowiązek ten powstaje w różnych momentach w zależności od wielkości przedsiębiorstwa:

- 1 lipca 2016 r. – duże przedsiębiorstwa (pierwsza wysyłka 25 sierpnia 2016 r.),
- 1 stycznia 2017 r. – przedsiębiorstwa z obszaru MŚP (pierwsza wysyłka 25 lutego 2017 r.),
- 1 stycznia 2018 r. – mikroprzedsiębiorstwa (pierwsza wysyłka 25 lutego 2018).

Można założyć, że ci najmniejsi (jednoosobowe działalności) będą mogli szukać wsparcia w biurach rachunkowych, ale powstaje pytanie, czy wszystkich na to będzie stać? Może lepszym rozwiązaniem byłby jednorazowy wydatek, czyli zakup oprogramowania i samodzielne prowadzenie swoich ksiąg podatkowych? A co z kompetencjami? Czy każdy sobie z tym poradzi? Pozostaje jeszcze kwestia wyboru programu. Czy przedsiębiorca posiada dostateczną wiedzę w tym obszarze, aby mógł wybrać dobry dla siebie program? Jak widać, rodzi się tutaj wiele pytań i wątpliwości.

JAK PROFESJONALNIE PODEJŚĆ DO KOMPUTERYZACJI FIRMY?

Trzeba sobie zdać sprawę z tego, że z informatyzowanie firmy jest jednoznaczne z nawiązaniem wieloletniej współpracy z dostawcą oprogramowania. Zmiany prawa oraz rozwój technologii IT sprawiają, że korzystając z systemów wspierających zarządzanie, należy brać pod uwagę ciągłe ich aktualizowanie. Chcąc wybrać program najlepszy dla swojej firmy, warto zrobić gruntowny przegląd oferty oprogramowania dla biznesu. Aspekty ważne, które trzeba wziąć pod uwagę, poszukując systemu IT dla przedsiębiorstw, to:

- pełna zgodność z aktualnymi przepisami prawa,
- zaufany i sprawdzony dostawca,
- swobodny dostęp do usług wsparcia,
- funkcjonalność systemu odpowiadająca w jak największym stopniu procesom realizowanym w firmie.

Ponadto warto ocenić, czy obsługa programu jest intuicyjna? Czy zawiera opcję automatyzowania czynności? Jakie raporty i zestawienia można z niego wygenerować? Czy jest możliwe precyzyjne zarządzanie uprawnieniami? Czy system posiada możliwość wymiany danych, a jeśli tak, to w jakich formatach, etc.?

Jak widać, wybranie odpowiedniego oprogramowania jest prawdziwym wyzwaniem; nie mając doświadczenia, łatwo popełnić błąd i narazić firmę na wydatek, który w przypadku systemów IT jest znaczny. Wybór niedopasowanego, czy wręcz złego oprogramowania może oznaczać trudności z jego obsługą, konieczność ciągłych poprawek ze strony dostawcy albo – w ostateczności – zakup nowego programu.

WSPARCIE DLA INFORMATYZACJI PRZEDSIĘBIORSTW

Biorąc pod uwagę fakt, że przedsiębiorca przede wszystkim zna się na tym, co robi w ramach swojej działalności gospodarczej. Jeśli nie jest to związane z szeroko pojętą informatyką, można śmiało założyć, że w obszarze wyboru oprogramo-

wania dla swej firmy musi szukać profesjonalnego wsparcia. Takie wsparcie powinno zagwarantować nie tylko zadowolenie, ale także dobre ulokowanie pieniędzy i trafioną inwestycję. Poszukując usługi eksperckiej, przedsiębiorca powinien wybrać taką, która przyniesie następujące korzyści:

- pozwoli mu w sposób korzystny oraz obiektywny na określenie, w jakim stopniu dane oprogramowanie jest zgodne z oczekiwa-

padku, gdyby deklaracje producenta nie były zgodne z faktyczną funkcjonalnością programu, dokument ten może być podstawą do odstąpienia od umowy bez negatywnych skutków.

Przy założeniu, że tego typu wsparcie przy wyborze oprogramowania dla przedsiębiorców jest scentralizowaną usługą ekspercką, można śmiało założyć, że producenci oprogramowania również odczują pewne korzyści:

Wybór niedopasowanego, czy wręcz złego oprogramowania może oznaczać trudności z jego obsługą, konieczność ciągłych poprawek ze strony dostawcy albo – w ostateczności – zakup nowego programu.

- niami stawianymi poszukiwanemu rozwiązaniu;
- nie będzie faworyzowała żadnego oprogramowania, a poprzez odpowiednie narzędzia pozwoli rzetelnie określić zgodność danego programu z potrzebami przedsiębiorstwa;
- informacje o porównywanych programach powinny pochodzić od ich producentów;
- podczas przeglądu ofert oprogramowania powinien być przedstawiony uporządkowany, czytelny i łatwy do zinterpretowania wynik;
- przegląd oferty powinien objąć jak największy zakres aktualnego rynku produktów;
- zebrane dane o ofercie oprogramowania dla biznesu pozwolą przedsiębiorcy podjąć samodzielną decyzję, który program jest dla niego najlepszy;
- w końcowym etapie takiej usługi przedsiębiorca powinien otrzymać kompletną dokumentację, w której będą zawarte deklaracje producenta o funkcjonalnościach wybranego oprogramowania, dając w ten sposób gwarancję, że oprogramowanie spełnia oczekiwania przedsiębiorcy. W wy-

- producent będzie otrzymywał zapytania zweryfikowane przez eksperta, dzięki czemu będą one rzeczowe i bez niedomówień;
- producent nie będzie również wielokrotnie odpowiadał na to samo zapytanie (oszczędność czasu);
- producent będzie mógł zdalnie pertraktować z przedsiębiorcą bez konieczności osobistego uczestniczenia w wielogodzinnej prezentacji.

Podsumowując, należy podkreślić, że w konsekwencji zmian w Ordynacji Podatkowej każdy przedsiębiorca wcześniej czy później będzie musiał się zmierzyć z wyzwaniem, jakim jest z informatyzowanie jego firmy. Wskazane jest, aby nie realizował tego spontanicznie, a podszedł do sprawy strategicznie, sięgając po profesjonalne wsparcie, które powinno dać gwarancję dobrej inwestycji, dostarczającej korzyści w dłuższym czasie. ■

Dr Magdalena Chomuszek jest wieloletnim konsultantem finansowym w projektach wdrożeniowych systemów ERP.

Jakub Goralewski i Przemysław Zamorski są studentami czwartego roku Informatyki Stosowanej na Politechnice Gdańskiej.